

The Guidelines for the Development School Administration of Good Governance of School Administrators Under Office of Surin Primary Educational Service Area 3

Kannika kanwong¹ & Pongphop Phoojomjit²

Received	Reviewed	Revised	Accepted
06/04/2023	16/04/2023	20/04/2023	27/04/2023

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the current condition, desirable condition and need assessment of school administration of good governance of school administrators under office of Surin primary educational service area 3. And 2) to study guidelines for the development school administration of good governance of school administrators under office of Surin primary educational service area 3. The research process was divided to 2 phases: Phase 1 ; study the current and the desirable state of school administration of good governance of school administrators. The sample group used in the research 341 administrators and teachers. The research tool was a questionnaire, with Index of item objective congruence (IOC) was 0.80 - 1.00, discrimination was 0.25 - 0.89, reliability of 0.90. Statistics used for data analysis were mean and standard deviation. Phase 2: study guidelines for the development school administration of good governance of school administrators under office of Surin primary educational service area 3, the target groups include 3 school for visiting best practices and 7 experts for assess suitability Possibility of guideline. The research tool was interview form and assessment form of guidelines

The research results found that

1. The current state in overall was high average and the desirable state in overall was in the highest level. The need assessment rank from high to low level was

¹ Rajabhat Mahasarakham University, E-mail: Kannika47@gmail.com.

² Rajabhat Mahasarakham University, E-mail: Kannika47@gmail.com.

1) responsibility 2) cost – effectiveness or economy 3) rule of law 4) accountability 5) participation 6) morality

2. Guidelines for the development school administration of good governance of school administrators under office of Surin primary educational service area 3 was development manual, development manual, Include 1) principle and reason 2) objective 3) content 4) development process and 5) measurement and evaluation, feasibility and utility was the highest in overall. The assessment results of the appropriateness and overall feasibility of the guidelines were at the highest level.

Keyword: Guidelines for the development, Good Governance, School Administrators

แนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

กรรณิการ์ การวงศ์³ และปองภพ ภูจอมจิตร⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพที่ปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 และ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 341 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.25 - 0.89 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.90 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเป้าหมาย คือ สถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ จำนวน 3 แห่ง และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เพื่อประเมินแนวทาง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และแบบประเมิน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัจจุบันโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนความต้องการจำเป็นเรียงตามลำดับดังนี้ 1) หลักความรับผิดชอบ 2) หลักความคุ้มค่า 3) หลักนิติธรรม 4) หลักความโปร่งใส 5) หลักการมีส่วนร่วม และ 6) หลักคุณธรรม
2. แนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ประกอบด้วย 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการพัฒนา และ 5) การวัดและประเมินผล และมีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

³ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, E-mail: Kannika47@gmail.com

⁴ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, E-mail: Kannika47@gmail.com

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล, ผู้บริหารสถานศึกษา

บทนำ

ธรรมาภิบาล (Good Governance) หรือการบริหารจัดการที่ดีทำหน้าที่เป็นกลไก เครื่องมือ และแนวทางการดำเนินงานที่เชื่อมโยงกันของภาคเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยเน้นความจำเป็นของการสร้างความร่วมมือจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อให้ประเทศมีพื้นฐาน ระบอบประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง มีความชอบธรรมของกฎหมาย มีเสถียรภาพ มีโครงสร้างและกระบวนการการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน (Juito, S. 2014) หลักธรรมาภิบาลเริ่มเข้ามาเป็นประเด็นทางการเมืองและสังคมไทยตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2540 ในช่วงที่ประเทศไทยอยู่ระหว่างการร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 โดยมีการวางระบบบริหารบ้านเมืองให้เป็นประชาธิปไตย เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมมากขึ้น และต่อมาได้มีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ซึ่งระเบียบนี้กำหนดให้ทุกหน่วยงานของรัฐดำเนินการบริหารจัดการโดยยึดหลักธรรมาภิบาล 6 หลัก ประกอบด้วย 1) หลักคุณธรรม (Integrity) 2) หลักนิติธรรม (Rule of Law) 3) หลักความโปร่งใส (Transparency) 4) หลักความมีส่วนร่วม (Participation) 5) หลักความรับผิดชอบ (Accountability) และ 6) หลักความคุ้มค่า (Value for Money) และต่อมามีการตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 โดยกำหนดขอบเขตของคำว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และวางแนวทางในการปฏิบัติราชการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังต่อไปนี้ มาตรา 6 การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ได้แก่ การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมาย (Saichuea, W. 2018) คือ 1) เกิดผลประโยชน์สุขของประชาชน 2) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ 3) มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่า ในเชิงภารกิจของรัฐ 4) ไม่มีขั้นตอนในการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น 5) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ 6) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ และ 7) มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างต่อเนื่อง

ผู้บริหารเป็นหัวใจสำคัญของหน่วยงานหรือองค์กร ทุกหน่วยงานย่อมปรารถนาและให้การยอมรับนับถือ ผู้บริหารที่มีคุณภาพนั้นก็คือเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถมีทักษะ ความชำนาญงาน มีประสบการณ์ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล แต่ที่เหนือสิ่งอื่นใด คือ ต้องเป็นผู้มีคุณธรรมในจิตใจ และมีจริยธรรมที่น่าเลื่อมใสศรัทธา เพราะการบริหารองค์กรต้องอาศัยคุณธรรม จริยธรรมเป็นเครื่องควบคุมความคิด และการปฏิบัติของผู้คนไม่ให้ไปคิดและกระทำอันเป็นการละเมิดผู้อื่น ถ้าหน่วยงานใดมีสมาชิกที่ประกอบไปด้วยคุณธรรม จริยธรรมแล้วหน่วยงานนั้นก็จะหน่วยงานที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เพราะคุณธรรมที่ดีในตัวแต่ละคนนั้นจะเป็นตัวบ่งบอกถึงความเป็นผู้มีคุณภาพพร้อมที่จะดำเนินงานได้

.....

อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนจริยธรรมนั้นเป็นตัวบ่งบอกถึงความเป็นผู้ที่สามารถในการปฏิบัติที่ดี ที่ถูกต้อง ทำให้เกิดผลงานที่มีคุณภาพ คุณธรรมจริยธรรมเป็นคุณสมบัติที่ดีของทุกคนโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ดำรงตำแหน่งผู้นำหรือผู้บริหารจำเป็นต้องมีคุณธรรม จริยธรรมมากกว่าตำแหน่งอื่น ๆ เนื่องจากผู้บริหารเป็นผู้ผลักดันให้เกิดการดำเนินงานขับเคลื่อนไปข้างหน้าตามวัตถุประสงค์จึงต้องมีการบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม คุณธรรมจริยธรรมเป็นลักษณะของความดีถ้าผู้บริหารมีความดีมีคุณธรรมจริยธรรมก็จะได้รับการยอมรับนับถือ ดังนั้นคุณธรรมจริยธรรมที่ผู้บริหารสถานศึกษา ควรคำนึงถึงคือ “หลักธรรมาภิบาล” การนำธรรมาภิบาลมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการเป็นสิ่งที่ดี และมีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กรทุกประเภทและทุกระดับ ทั้งนี้เพราะธรรมาภิบาลเป็นการบริหารจัดการที่ดีที่สร้างประโยชน์ และความเป็นธรรมต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองทั้งมวล (Runcharoen, T.,2010) ซึ่งในส่วนของสถานศึกษานั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นต้นแบบที่ดี ให้กับนักเรียน ครู บุคลากรและสถานศึกษา ทั้งในการครองตน ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในหลักธรรมาภิบาล มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความเสียสละและอดทน ครองงาน สร้างความน่าเชื่อถือและการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน และลูกน้องให้สามารถทำงานร่วมกันเป็นทีมและมีความสามัคคีร่วมมือร่วมใจกัน เพื่อประโยชน์ของประเทศ

การบริหารสถานศึกษาที่ดีมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลนั้นจะขาดเสียมิได้ คือ การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล คือ คุณธรรมของนักปกครองนักบริหารที่ดี (Good Governance) ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีวิธีการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลที่เป็นกฎหมายเพื่อใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้บรรลุเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (Wattanachai, K., 2013) อีกทั้งต้องมีการพัฒนาผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถ และทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานตามขอบข่ายของงานบริหารสถานศึกษาและการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล โดยผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอจึงจะส่งผลให้การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลเป็นฐาน เป็นฟันเฟืองยึดเหนี่ยวซึ่งกันและกันอย่างมั่นคงตลอดไป (Saichuea, W., 2018) สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) ที่กล่าวสรุปไว้ว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในการบริหารสถานศึกษา ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันศึกษาหลักธรรมาภิบาลและขอบข่ายของงานบริหารสถานศึกษาให้ถ่องแท้ จริงจัง และรอบคอบ ให้เกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน แล้วร่วมกันวางแผนในการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาอย่างมีส่วนร่วม มีการวิเคราะห์ และทำความเข้าใจทั้งหลักธรรมาภิบาลและขอบข่ายของงานบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน จนกระทั่งเกิดความเข้าใจอย่างลุ่มลึกก่อนร่วมกันวางแผนการดำเนินการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามเป้าหมาย

ในการบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ผู้ที่มีบทบาทมากที่สุด คือ ผู้บริหาร ซึ่งนับได้ว่าเป็นบุคคลสำคัญในการจัดระบบบริหารทั้งในการบริหารงานวิชาการ บริหารงบประมาณ บริหารงานบุคคลและบริหารงานทั่วไป ให้มีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีหรือธรรมาภิบาล ที่ยึดหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใสและหลักความคุ้มค่า เป็นเครื่องมือในการนำวิสัยทัศน์ และนโยบายสู่การปฏิบัติ (Ministry of Education, 2017)ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องใช้ความสามารถในการบริหารงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล และการบริหารที่จะประสบความสำเร็จได้ขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจสั่งการ ซึ่งเป็นเครื่องชี้หรือกำหนดทิศทางในการทำงานของบุคลากรในการทำงาน (Wattanachai, K. 2013) ดังนั้นการตัดสินใจใด ๆ ย่อมมีผลกระทบต่อหน่วยงานซึ่งอาจทำให้เกิดประสิทธิภาพหรือเกิดความล้มเหลวในหน่วยงานได้ หลักธรรมาภิบาล หรือ Good governance จึงเป็นหลักการบริหารจัดการที่ดีเพื่อเป็นหลักประกันว่าในองค์กรไม่มีการฉ้อราษฎร์บังหลวงไม่ด้อยประสิทธิภาพ ทั้งนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ได้ส่งเสริมให้สถานศึกษาเกิดการบริหารจัดการและปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีโดยเห็นว่าหลักธรรมาภิบาลสามารถนำมาใช้เป็นหลักในการบริหารงานในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดการบริหารงานได้สะดวกขึ้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 เขต, 2564) การดำเนินการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาบางภาระงานยังไม่ประสบความสำเร็จหรือไม่บรรลุตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

จากความสำคัญของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่า หลักธรรมาภิบาลมีความสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 เพื่อให้ได้ฐานข้อมูลสารสนเทศอันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานให้สอดคล้องและเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

ขอบเขตการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร จำนวน 3,022 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 233 คน ครูผู้สอน 2,789 คน ที่ปฏิบัติงานที่ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ปีการศึกษา 2565

1.2 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 341 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 30 คน ครูผู้สอน 311 คน ที่ปฏิบัติงานที่ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ปีการศึกษา 2565 รวมทั้งหมด 341 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1970) จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เพื่อให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดไว้

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาจากพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2542 ประกอบด้วย 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ 6) หลักความคุ้มค่า

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ช่วงระหว่างเดือนสิงหาคม ถึง เดือนตุลาคม พ.ศ. 2565

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

1. ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษา

1.1 สถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการพัฒนาสถานศึกษา และการจัดการศึกษาที่ประสบความสำเร็จเป็นที่ประจักษ์ จำนวน 3 แห่ง

1.2 กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เพื่อศึกษาแนวทางและประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

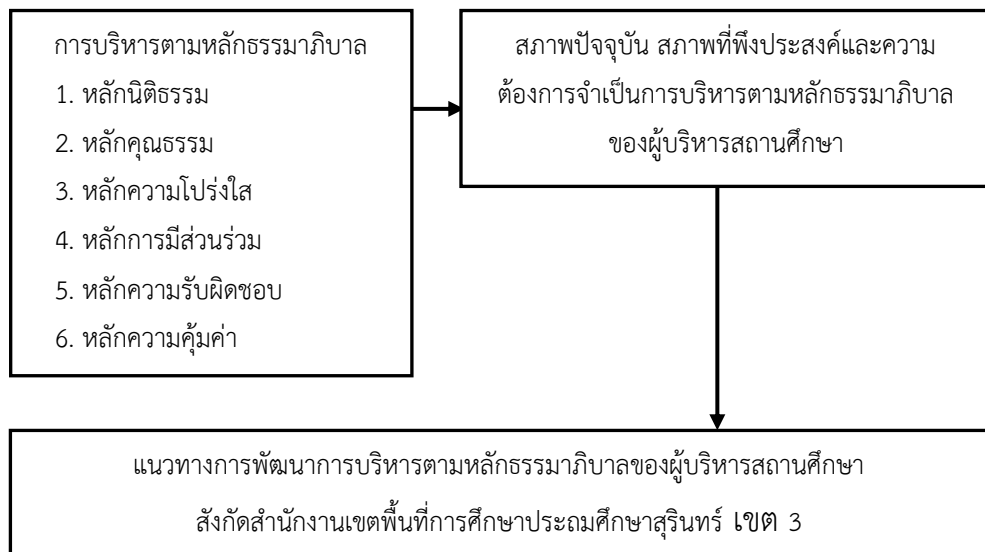
2.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ในการวิจัยระยะที่ 1

2.2 ร่องแนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ช่วงระหว่างเดือนพฤศจิกายน ถึง เดือนธันวาคม พ.ศ. 2565

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

2. สร้างแบบสอบถามและหาคุณภาพของแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ แบบลิเคิร์ต

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการจัดส่งแบบสอบถามไปยังสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นจะดำเนินการติดต่อแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมด ไปตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของคำตอบ จากนั้นนำแบบสอบถามที่มีการตอบแบบสมบูรณ์ไปวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดกระทำกับข้อมูลด้วย โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อหาค่าสถิติต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย ตำแหน่ง สถานภาพตำแหน่ง และขนาดสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในปัจจุบัน โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารตาม หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 กำหนดใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

4.3 นำข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ มาวิเคราะห์หา ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาโดยใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) ซึ่งเป็น ดัชนีจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นที่ใช้หลักการประเมินความแตกต่าง และเป็นสูตร ที่ Wongwanich, S. (2015) ได้ปรับปรุงสูตรการคำนวณมาจาก PNI โดยการหาค่าผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ของสภาพที่พึงประสงค์ (I) กับค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน (D) แล้วหารด้วยค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D) เพื่อถ่วงน้ำหนักก่อนที่จะนำมาจัดลำดับ โดยใช้หลักการกำหนดความต้องการจำเป็นจากระดับสภาพ ปัจจุบัน แล้วจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นตามค่า PNI Modified โดยใช้สูตรในการ คำนวณ ดังนี้

$$PNI_{Modified} = (I - D) / D$$

เมื่อ PNI_{Modified} หมายถึง ดัชนีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการ

I = Importance หมายถึง ค่าเฉลี่ย (Mean) ของสภาพที่พึงประสงค์

D = Degree of Success หมายถึง ค่าเฉลี่ย (Mean) ของสภาพปัจจุบัน

ตัวเลขดัชนีความต้องการสูง แสดงว่ามีความจำเป็นในการพัฒนามาก

4.4 นำผลการวิเคราะห์มาจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นตามค่า Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) จากมากไปหาน้อย เพื่อเรียงลำดับตัวชี้วัดที่มีความ ต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงสุด เพื่อนำไปศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ในการวิจัย
ระยะที่ 2 ต่อไป

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best practice) ด้านการบริหารสถานศึกษาตาม
หลักธรรมาภิบาล ในสถานศึกษา จำนวน 3 แห่ง ได้แก่

1) โรงเรียนบ้านตรวจ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ได้รับ
รางวัลทรงคุณค่า (OBEC AWARDS) จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2) โรงเรียนอนุบาลปราสาทศึกษาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์
เขต 3 ได้รับรางวัลโครงการผู้บริหารสถานศึกษาดีของแผ่นดิน จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน

3) โรงเรียนโคกนาสาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ได้รับ
รางวัลยกย่องเชิดชูเกียรติ ผู้อำนวยการสถานศึกษาดีเด่น จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น
พื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 2

ยกร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยดำเนินการดังนี้

1) นำผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น และผล
การศึกษาดูงานสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ ทั้ง 3 แห่ง มาสรุปเพื่อยกร่างแนวทาง

2) นำร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 เสนออาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบ พร้อมให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นสรุปเป็นร่างแนวทางการพัฒนาการบริหาร
สถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

ขั้นตอนที่ 3

ประเมินแนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ซึ่งเป็น
ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มเดิมในการศึกษาการปฏิบัติที่เป็นเลิศ โดยมีวิธีการดำเนินการดังนี้

1) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยการสัมภาษณ์

ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ตามที่กำหนดไว้ จากนั้นนำผลการศึกษามาวิเคราะห์เทียบเคียงกับร่างแนวทางที่ผู้วิจัยได้ยกร่างแนวทางในเบื้องต้น พร้อมทั้งปรับปรุงให้สอดคล้องกับผลการศึกษา

2) นำเสนอแนวทางการพัฒนาต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน อีกครั้ง เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

3) วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการศึกษาแนวทางทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ แบบลิเคิร์ต (Likert)

จากนั้นการวิเคราะห์ โดยกำหนดใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง แนวทางมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง แนวทางมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง แนวทางมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง แนวทางมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง แนวทางมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 สรุปผลการศึกษาสภาพปัจจุบันโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านคุณธรรม 2) ด้านนิติธรรม 3) ด้านการมีส่วนร่วม 4) ด้านความโปร่งใส 5) ด้านความคุ้มค่า และ 6) ด้านความรับผิดชอบ สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านความรับผิดชอบ 2) ด้านคุณธรรม 3) ด้านการมีส่วนร่วม 4) ด้านความโปร่งใส 5) ด้านความคุ้มค่า และ 6) ด้านนิติธรรม และลำดับความต้องการจำเป็นโดยเรียงลำดับค่าดัชนีความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านความรับผิดชอบ 2) ด้านความคุ้มค่า 3) ด้านนิติธรรม 4) ด้านความโปร่งใส 5) ด้านการมีส่วนร่วม และ 6) ด้านคุณธรรม ตามลำดับ

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวมและรายด้าน

การบริหารตาม หลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ค่า PNI	ลำดับ ค่า PNI
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
1. หลักนิติธรรม	3.65	.47	มาก	4.95	.16	มากที่สุด	.49	3
2. หลักคุณธรรม	3.67	.48	มาก	4.98	.07	มากที่สุด	.35	6
3. หลักความโปร่งใส	3.60	.37	มาก	4.96	.10	มากที่สุด	.38	4
4. หลักการมีส่วนร่วม	3.62	.50	มาก	4.96	.03	มากที่สุด	.37	5
5. หลักความรับผิดชอบ	3.22	.36	ปานกลาง	4.98	.05	มากที่สุด	.57	1
6. หลักความคุ้มค่า	3.36	.34	ปานกลาง	4.95	.14	มากที่สุด	.53	2
ค่าเฉลี่ย	3.52	.42	มาก	4.96	.09	มากที่สุด	.45	

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 สรุปผลแนวทาง คือ คู่มือการพัฒนาประกอบด้วย 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการพัฒนา และ 5) การวัดและประเมินผล สรุปผลผลการประเมินแนวทางการพัฒนาด้านความเหมาะสมโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความเป็นไปได้ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 มีประเด็นอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 สรุปด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านความรับผิดชอบ ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารมีความตั้งใจและเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติของครูและบุคลากรทางการศึกษาและงานเป็นอย่างยิ่ง เพราะการบริหารสถานศึกษาเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งที่จะต้องกำหนดแบบแผน วิธีการ ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นต่อส่วนร่วม ตลอดจนคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ดังที่ Chaicharoenwattana, B. and Lee, B. (2009) ที่สรุปว่า ผู้บริหารเป็นบุคคลสำคัญในการจัด

การศึกษาที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารสถานศึกษา ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านความรับผิดชอบ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาสภาพปัจจุบันที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดซึ่งหมายความว่าต้องมีการพัฒนาในด้านนี้ ทั้งนี้เนื่องมาจากความรับผิดชอบเป็นบทบาทภาระหน้าที่ที่ผู้บริหารต้องปฏิบัติโดย การจัดองค์กร การกำหนดกฎเกณฑ์ที่เน้นการดำเนินงานที่สนองต่อความต้องการขององค์กรทั้งยังต้องสามารถที่จะตรวจสอบและวัดผลการดำเนินงานได้ทั้งในเชิงปริมาณ สอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี (2542) ที่สรุปสาระสำคัญการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความรับผิดชอบว่า เป็นการตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน และ Chaicharoenwattana, B. and Lee, B. (2009) ที่ได้อธิบายองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลด้านความรับผิดชอบว่าการตัดสินใจใด ๆ ต้องการทำโดยมีพันธะ ความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองกระทำกับสาธารณชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับหน่วยงาน โดย คำถึงถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ส่วนรวมเป็นหลัก มีจิตใจเสียสละและเห็นคุณค่าสังคมที่ตนเอง สังกัดอยู่ ดังนั้นหลักธรรมาภิบาลด้านความรับผิดชอบจึงถือเป็นองค์ประกอบสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาและจำเป็นต้องมีการพัฒนาด้านนี้เพิ่มขึ้น

สำหรับผลการศึกษาความต้องการจำเป็นการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ที่สรุปผลหลักความรับผิดชอบมีความต้องการจำเป็นสูงสุด อาจเนื่องมาจากความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นเรื่องที่สำคัญเพราะผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้บังคับบัญชาและผู้บังคับบัญชาของข้าราชการครูและบุคลากรในสถานศึกษา ดังนั้นจึงต้องมีความรับผิดชอบในการบริหารงานทั้ง 4 ฝ่าย ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารงานทั่วไปให้เป็นไปตามระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงมีจิตสำนึกในหน้าที่ที่ร่วมรับผิดชอบต่อสังคม สิทธิและหน้าที่ของตนเองด้วยเช่นกัน และถึงแม้ว่าในบางครั้งงานที่สำคัญของสถานศึกษาเกิดความบกพร่อง ผิดพลาด ในฐานะผู้บริหารสถานศึกษา จำเป็นต้องยอมรับทั้งผิดและชอบโดยไม่โยนความผิดไปให้ผู้อื่น ซึ่งความรับผิดชอบของผู้บริหารก็มีความหมายรวมถึงการตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตนด้วยเช่นเดียวกัน ซึ่งถือเป็นหลักปฏิบัติที่ช่วยประกันว่าผู้บริหารได้ดำเนินการบริหารด้วยความรับผิดชอบ และนำไปสู่เป้าหมายความสำเร็จขององค์กร สอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ที่สรุปสาระของหลักความรับผิดชอบว่า หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

.....

สำหรับด้านที่มีความต้องการจำเป็นต่ำสุด คือ หลักนิติธรรม อาจเนื่องมาจากในปัจจุบันมีการบริหารการศึกษาที่เป็นไปตามกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องโดยเคร่งครัดของผู้บริหารสถานศึกษา อีกทั้งยังมีมีการชี้แจง กฎ ระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน ให้ในสถานศึกษามีการแบ่งงาน ขอบเขตภาระงานและมอบหมายบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ให้ตรงกับความรู้ความสามารถ และผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรมีการประเมินผลงานอย่างสม่ำเสมอ โดยกำหนดหลักเกณฑ์และการประเมินผลงานทางวิชาการของครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553) ได้ระบุว่า หลักนิติธรรม (The Rule of Law) เป็นหลักการที่มีความมุ่งหมายที่จะคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ปฏิบัติงานภายในโรงเรียน โดยมีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ต่าง ๆ ที่เป็นธรรมมีการบังคับใช้กฎหมาย ข้อบังคับต่าง ๆ อย่างเสมอภาค ไม่มีการเลือกปฏิบัติ ไม่มีมาตรการเชิงซ้อน (Double Standard) มีการดูแลการปฏิบัติให้เป็นไปตามกรอบของกฎหมายไม่ให้เกิดกฎหมายไปแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ ปรับปรุงกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม คำนึงสิทธิเสรีภาพความยุติธรรมของบุคคลในโรงเรียน และ Khamsamdaeng, S. (2013) ที่ได้สรุปว่า หลักนิติธรรม เป็นการกำหนดระเบียบ กฎ กติกา ข้อตกลง ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัย เป็นธรรมของสถานศึกษา อันเป็นที่ยอมรับของบุคลากรและบุคลากรทุกคนยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ เหล่านั้นอย่างเคร่งครัด โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษา และภายใต้กฎระเบียบของทางราชการ มิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 สรุปแนวทางประกอบด้วยองค์ประกอบดังนี้ 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการพัฒนา และ 5) การวัดและประเมินผล โดยมีผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากการจัดทำคู่มือพัฒนาจะเป็นแนวทางที่สำคัญในทางการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ที่เป็นไปอย่างมีรูปแบบ และเป็นเอกสารที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาทางการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาอื่นได้ อีกทั้งคู่มือก็ถือเป็นเอกสารที่สำคัญในการจัดอบรมพัฒนา นั้นเพราะคู่มือถือเป็น เอกสาร ตำรา เพื่ออำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการศึกษาหรือการปฏิบัติเรื่องใดเรื่องหนึ่งในการอบรมพัฒนา นอกจากนี้ก็อาจเนื่องมาจากคู่มือแนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3 มีการจัดทำขึ้นตามหลักวิชาการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง สามารถดำเนินตามแนวทางที่มุ่งไปสู่เป้าหมายในแต่ละขั้นตอนได้ ผู้ใช้สามารถนำไปดัดแปลงและยืดหยุ่นได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Wangyaichim, Y. (1997)ได้เสนอแนวทางการพัฒนาคู่มือ

.....

ดังนี้ ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเพื่อวิเคราะห์เนื้อหาและรูปแบบของคู่มือ วิเคราะห์ลักษณะของผู้ใช้คู่มือ กำหนดวัตถุประสงค์ ขอบข่ายเนื้อหา ความคิดรวบยอดในการให้ความรู้ สำนักรายละเอียดและกำหนดจุดในการให้ความรู้ เขียนเนื้อหาของคู่มือให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสม ออกแบบลักษณะรูปเล่ม ภาพประกอบ และการจัดพิมพ์ นำไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพเครื่องมือ ซึ่งคู่มือแนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3 ประกอบด้วย 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการพัฒนา และ 5) การวัดและประเมินผล ตามลำดับ มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ในการพัฒนาสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ Sirinimitkul, K. (2010) กล่าวถึงองค์ประกอบของคู่มือว่า ควรประกอบด้วยรายละเอียดที่สำคัญ ดังนี้ คำชี้แจงการใช้คู่มือ เนื้อหาสาระ การเตรียมการ กระบวนการ วิธีการ กิจกรรม การวัดและประเมินผล ความรู้เสริม ปัญหาและคำแนะนำ และแหล่งข้อมูลและแหล่งอ้างอิงต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้นำไปใช้ ดังนั้นการจัดทำคู่มือแนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3 ถือว่าเป็นส่วนสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาการบริหารงานให้สอดคล้องและเป็นไปตามหลัก ธรรมาภิบาลให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ทำให้ได้แนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยผู้บริหารสามารถนำแนวทางนี้ไปใช้ในการพัฒนาตนเอง และเป็นผู้มีหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ได้ฐานข้อมูลสารสนเทศอันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานให้สอดคล้องและเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลให้ดียิ่งขึ้น

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการบริหารโดยใช้หลักความรับผิดชอบ โดยการบริหารสถานศึกษาด้วยความรับผิดชอบตรวจสอบได้ มีการเปิดเผยข้อมูล มีความยุติธรรม ปฏิบัติต่อทุกคนด้วยความเสมอภาค โปร่งใส และดำเนินการบริหารภายใต้กรอบของกฎหมาย

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการนำหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 ด้าน ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า ไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลที่มุ่งศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงาน 4 ด้าน ของสถานศึกษา ประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคลากร และการบริหารงานทั่วไป

2.2 ควรมีการศึกษาแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการบริหารสถานศึกษาด้านความรับผิดชอบต่อผู้บริหารสถานศึกษา โดยศึกษาและเปรียบเทียบตามขนาดของสถานศึกษา

References

- Chaicharoenwattana, B. and Lee, B. (2009). *Indicators of Good Governance*. Bangkok : King Prajadhipok's Institute.
- Chulalongkorn University. (2010). *Good city management according to the principles of good governance*. Bangkok : Chulalongkorn University.
- Khamsamdaeng, S. (2013). *Administration according to the principles of good governance of educational institution administrators according to the administrators' perception. and teachers in schools under the Secondary Educational Service Area Office, Area 24*. Maha Sarakham : Maha Sarakham University.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), p. 607-610.
- Ministry of Education. (2017). *Manual for implementing change leadership development*. Bangkok: Ministry of Education.
- Runcharoen, T. (2010). *Professionalism in organizing and administering education in the era of educational reform*. Bangkok : Khao Fang.
- Saichuea, W. (2018). *Strategies for using good governance principles in the academic work of schools in the northeastern region*. Sakon Nakhon : Sakon Nakhon Rajabhat University.
- Sirinimitkul, K. (2010). *Development of product quality control manual for Genesis Associate Company Limited*. Sukhothai : Sukhothai Thammathirat Open University.
- Wangyaichim, Y. (1997). *Development of a nature study guide for hiking routes in Khao Yai National Park*. Bangkok: Mahidol University.
- Wattanachai, K. (2013). *Good governance of the Basic Education Commission*. Bangkok : Pim Dee.
- Wongwanich, S. (2015). *Needs assessment research*. Bangkok : Chulalongkorn University Press.